

IV. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕЧНОЇ ПРАЦІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ»

Кудря О. В.
м. Полтава

Анотація. У статті описується процес формування культури безпечної праці при виконанні навчальних завдань з дисципліни «Технологічний практикум».

Ключові слова: культура безпечної праці, технологічний практикум.

Важливою складовою, що визначає професійні якості майбутніх учителів трудового навчання, є рівень їх теоретичної та практичної підготовки до роботи у школі. Саме від сформованості знань, умінь за основними фаховими дисциплінами залежить якість викладання ними у школі трудового навчання на високопрофесійному рівні.

Навчання студентів особливостям роботи з різними конструкційними матеріалами, виготовленню виробів з них є важливим етапом їх фахової підготовки. В рамках навчальної дисципліни «Технологічний практикум» студенти першого курсу працюють з текстильними матеріалами та опановують основи технології швейних виробів. Відповідно, вони вчаться працювати з кравецькими інструментами і пристосуваннями, швейним обладнанням та обладнанням і пристосуваннями для волого-теплових робіт.

Таким чином, актуалізується проблема формування у студентів культури безпечної праці у процесі вивчення навчальної дисципліни «Технологічний практикум».

Аналіз наукових праць показав, що різні проблеми, пов'язані з особливостями навчання студентської молоді технології пошиття швейних виробів, досліджувалися різні науковці, такі як В. Сшайл, Г. Мамус, С. Павх, О. Пінаєва, І. Косяк та інші. Не менш актуальним для сьогодення завданням є ефективне навчання студентів швейній справі та безпечним прийомам користування інструментами, пристосуваннями та обладнанням.

Метою статті є визначення особливостей формування культури безпечної праці у процесі вивчення дисципліни технологічний практикум.

Потрібно відмітити, що інтерес до вивчення дисципліни «Технологічний практикум», в рамках якої студенти першого курсу опановують основи технології швейних виробів, ґрунтується на усвідомленій можливості використання набутих знань, умінь, навичок як у особистому житті, так і в межах майбутньої професійної діяльності.

Також важливо пояснити особливості реалізації набутих знань, умінь у майбутній професійній діяльності. З цією метою акцентується увага студентів на таких моментах: які швейні вироби і у яких класах виготовляються; які знання, уміння, навички повинен мати вчитель, щоб навчати учнів 5-9 класів визначеною програмою трудового навчання технологіям: технології обробки текстильних матеріалів ручним способом, технології обробки текстильних матеріалів машинним способом, технології

виготовлення аплікації з текстильних матеріалів, технології виготовлення швейних виробів ручним способом, технології виготовлення швейних виробів машинним способом та технології оздоблення одягу.

Саме такий підхід дозволяє перейти з позиції студента до позиції майбутнього вчителя трудового навчання, який усвідомлено здобуває знання, уміння для якісного виконання свої майбутніх професійних обов'язків.

Звертаючись до змісту розглядуваної навчальної дисципліни, можна відмітити, що першокурсники вивчають теорію кравцювання, у них формуються знання, початкові уміння і навички у виконанні рухів, дій, прийомів роботи і в цілому операцій ручних, машинних, волого-теплових та інших робіт. У цей період відбувається формування умінь правильного виконання технічних вимог, виконання прийомів правильного і безпечного користування інструментами, засобами малої механізації, виконання робіт на швейному обладнанні, його заправлення нитками, регулювання деяких механізмів, чітка і правильна організація робочого місця й дотримання правил безпечної праці у процесі виконання усіх груп операцій.

Важливим і необхідним аспектом при організації роботи являється охорона праці. Передбачаються технічні і санітарно-гігієнічні заходи, які забезпечують створення безпечних умов праці, а, крім того, впливають на продуктивність праці та якість виконаних робіт.

Щодо поняття «культура безпеки життєдіяльності», то під ним розуміють інтегральну якість особистості, що визначає її спрямованість на розвиток потреби в безпеці на основі сукупності професійних і спеціальних знань, постійного вдосконалення вмінь і навичок безпечної реалізації професійної і соціальної діяльності [6].

Вужчим є поняття «культура безпеки життєдіяльності фахівця». Під ним розуміють сукупність позицій, цінностей і зразків поведінки, яка характеризує його відносини з професійним середовищем [3, с. 149-153.]. Таким чином, розглядаючи культуру безпеки життєдіяльності майбутнього фахівця, то можна відмітити, що вона є обов'язковою складовою професійної культури, формування якої відбувається в процесі професійної підготовки майбутніх учителів в умовах вищих навчальних закладів освіти.

Опанування навчальної дисципліни «Технологічний практикум» сприяє формуванню у студентської молоді культури безпечної праці. У процесі практичної діяльності з метою формування у студентів культури безпечної праці, їх увагу зосереджують на таких питаннях: правила безпеки користування швейними інструментами (ножицями, голками, шпильками), правильна утилізація зламаних голок, шпильок; правила безпеки праці на швейному обладнанні (швейна, машина, оверлок); правила безпеки праці з обладнанням і пристосуваннями для волого-теплових робіт (праска, парогенератор, колодки). Здійснюється проведення різних видів інструктажів на робочому місці.

Не менша увага повинна приділятися і формуванню у студентів навичок дотримання санітарно-гігієнічних вимог: це і робота у спецодязі, і правильна робоча поза при виконанні швейних робіт, і чергування часу праці і відпочинку.

Потрібно звертати увагу і на питання раціональної організації робочого місця, тобто правильної організації робочого місця у процесі виконання різних видів робіт за рахунок раціонального розміщення обладнання, інструментів та предметів праці, його освітленість.

Таким чином, особлива роль у навчальному процесі належить вирішенню завдання формування у студентів культури безпечної праці. Сформовані уміння, навички безпечного користування інструментами, пристосуваннями та обладнання сприятимуть усвідомленню важливості та відповідального відношення до цього

питання у своїй майбутній професійній діяльності, коли необхідно буде навчати учнів безпеці праці у шкільних майстернях на уроках трудового навчання.

Список використаної літератури

1. Бойко Т. В. Здоров'язберігаючі технології і сучасна система освіти / Т. В. Бойко. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013.
2. Горностай О.Б., Мірус О.Л. Високий рівень культури безпеки праці як фактор зменшення виробничого травматизму / О.Б. Горностай, О.Л. Мірус // Вісник ЛДУ БЖД. – 2010. - № 4. – С.100-105.
3. Зоріна М. О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності / М. О. Зоріна // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. Вип. 8. – 2010. – С. 149-153.
4. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
5. Коберник О. М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні. Навчально-методичний посібник / О.М. Коберник. – Тернопіль-Умань, 2007. – С. 208
6. Немкова И. Н. Формирование культуры безопасности жизнедеятельности студентов в процессе профессиональной подготовки в ВУЗе: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Немкова Ирина Николаевна. – Тамбов, 2005. – 238 с.

ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК ФАКТОР БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА

*Полянська Г. М.
м.Полтава*

Праця, дозвілля й розваги – невід'ємні складові життєдіяльності людини. Але дозвілля у цьому переліку посідає окреме місце. Вже стала постулатом думка про небезпечність неорганізованого дозвілля, про загрози, що воно несе людству. Дозвілля збагачується в міру підвищення культурного рівня індивіда. Якщо людина не ставить собі за мету самовдосконалення, якщо її вільний час нічим не заповнений, то відбувається деградація – зниження соціального рівня дозвілля, а врешті і самої особистості.

Найпростіший вид дозвілля – відпочинок. Він призначений для відновлення витрачених під час роботи сил і поділяється на активний і пасивний. Пасивний характеризується станом спокою, що знімає втому і відновлює сили. Такий відпочинок – невід'ємний елемент життя, підготовчий етап до більш складної і творчої діяльності людини.

Активний відпочинок, навпаки, відтворює сили людини з перевищенням вихідного рівня. Він надає роботу м'язам і психічним функціям, які не знайшли застосування в праці. Однак, активний відпочинок потребує фізичних сил, вольових зусиль і підготовки. До нього належать спорт, туризм, ігри, перегляд кінофільмів, відвідування виставок, театрів, музеїв, прослуховування музики, читання, дружнє спілкування – все, що формує культуру особистості. Більшість з перелічених аспектів можуть бути підвищеними шляхом освіти індивіда.

Індустрія розваг – галузь, яка формує і розвиває особистість, впливає на виховання, формування настрою, відпочинок, культурний розвиток людини тощо. Розважаючись, людина задовольняє свої духовні потреби, оцінює свої можливості. Але вибір форми розваг теж залежить від багатьох чинників: демографічних, психологічних, соціально-групових, рівня культури і рівня доходів, поінформованості, кількості вільного часу тощо.

Дозвіллева діяльність відрізняється від інших тим, що здійснюється відповідно до потреб індивіда, з метою отримання задоволення. Форми дозвіллевої діяльності теж змінюються і залежать від того, що бажає отримати від дозвілля людина, яких результатів вона хоче досягнути завдяки дозвіллевій діяльності.